

MORAŠICKÝ OBČASNÍK

obcí Morašice, Řikovice, Lažany a Višňáry

číslo 83 rok 2023

*Šťastné vykročení
do nového roku...*

VÁŽENÍ A MILÍ SPOLUOBČANÉ,

je mi velkým potěšením vás srdečně pozdravit na sklonku roku, v čase adventu, blížících se Vánoc a očekávání příchodu nového roku. Jsem ráda, že jsme opět mohli advent přivítat tradičním slavnostním rozsvícením vánočních stromů. V Řikovicích nás trochu pozlobilo počasí, ale vše jsme nakonec zvládli připravit. Myslím si ale, že lepší kulisu v podobě sněhových závějí jsme si nemohli přát.

V neděli v Morašicích jsme také rozzářili náš krásný obecní vánoční smrk, a to za nádherného pěveckého vystoupení dětí. Tímto jsme mohli začít nasávat sváteční atmosféru blížícího se vánočního času i u nás v obcích. Vánoce jsou svátky klidu, míru a pohody. Je to i období světla a naděje, kdy trávíme čas se svou rodinou a svými blízkými.

PF 2024

Chtěla bych vám všem z Morašic, Řikovic, Lažan a Višňáru z celého srdce popřát jménem svým i jménem zastupitelů a pracovníků obce pohodové prožití posledních dní doby adventní. Přejeme vám kouzelné vánoční svátky plné nádherných zážitků a pohody s těmi, které máte rádi. Do nového roku hodně štěstí, lásky, klidu, míru a hlavně pevné zdraví. Děkuji všem, kteří se podíleli na dalším rozvoji našich malebných vesniček. Preji vám navíc ještě hodně sil a energie, abychom všechny případné překážky dokázali společně zvládnout.

Pavčina Jarešová, starostka

Letos naposledy k vám promlouváme skrze obecní časopis. Jsme moc rádi, že si jeho rubriky a články přečtete. Chtěli bychom vás poprosit o vyplnění příloženého anonymního dotazníku a také o aktualizování vašich kontaktů na dalším papíře. Váš názor nás zajímá. Vaše zpětná vazba bude pro nás vodítkem, kam by se naše obec měly posouvat. **Dotazník a aktualizované kontakty, prosím, odevzdejte na obec do 15. 1. 2024.** Můžete vhodit do schránky před úřadem na plotě, nebo odevzdat na poště. Pokud se vám to nebude chtít vypisovat ručně, tak dotazník bude k dispozici i on-line na našich webových stránkách a facebookovém profilu obce. Děkujeme předem za každý váš názor.

OBCENÍ ÚŘAD O VÁNOCÍCH

Poslední letošní úřední den bude ve středu 20. 12. od 7.00 - 16.00 hod.

V novém roce bude první úřední den ve středu 3. 1. 2024 od 7.00 - 16.00 hod.

NOVÉ VYHLÁŠKY OBCE

Na webových stránkách jsou umístěny nové vyhlášky obce. Jelikož se mění zákon, který řeší vyhlášky, tak jsme byli nuceni zrevidovat spolu s pracovníky Ministerstva vnitra veškeré obecní vyhlášky. Některé vyhlášky, které již byly v rozporu se zákonem, jsme zrušili a na našich webových stránkách obce najdete od 1. 1. 2024 již pouze platné vyhlášky. Nové vyhlášky jsou k nahlédnutí také na obecním úřadě. Prosíme občany, aby se s nimi seznámili:

- Obecně závazná vyhláška obce Morašice o stanovení obecního systému odpadového hospodářství;
- Obecně závazná vyhláška obce Morašice o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství;
- Obecně závazná vyhláška obce Morašice, kterou se stanovují pravidla pro pohyb psů na veřejném prostranství v obci Morašice a
- Obecně závazná vyhláška obce Morašice o místním poplatku ze psů.

Z těchto vyhlášek vyplývají tyto poplatky splatné od 1. 1. 2024:

- **Poplatek za odvoz komunálního odpadu** v roce 2024 ve výši **760 Kč/osobu**. Občané, kteří musí dopravovat sběrnou nádobu k místu svozu více než 100 m, mají úlevu ve výši **200 Kč/osobu**. Od poplatku je osvobozeno třetí a každé další nezaopatřené dítě v domácnosti.
- **Poplatek ze psů** je stanoven ve výši **100 Kč**. Za druhého a každého dalšího psa téhož držitele je **150 Kč**.

Platby poplatků za odvoz odpadu a za psa proved'te převodním příkazem až v roce 2024, každou platbu poplatku zvlášť, se správným variabilním symbolem, abychom si mohli správně platby přiřadit. Poplatky bude možné uhradit i v hotovosti na obecním úřadě, a to **od 1. 2. 2024**. Splatnost poplatků je 31. 3. 2024. Pokud celková výše poplatku přesáhne 800 Kč, může být uhrazen ve dvou splátkách, a to do 31. 3. a do 31. 8. 2024.

Žádáme Vás přednostně o platbu **bezhotovostním převodem na účet obce u České spořitelny č. 6625184329/0800, případně u Komerční banky č. 5321591/0100** s variabilním symbolem, který je kombinací tří čísel.

- **Za odpady:** 1345 + 01 (Morašice), 02 (Lažany), 03 (Řikovice) a 04 (Višňáry) + číslo popisné XXX, např. u čp. 112 je to 134501112.
- **Za psa:** 1341 + 01 (Morašice), 02 (Lažany), 03 (Řikovice) a 04 (Višňáry) + číslo popisné XXX, pokud nemáte číslo popisné trojmístné, doplňte před čp. 0, např. u čp. 35 je to 134101035.

POPLATKY ZA VODU

Vodné pro rok 2024 činí **48,13 Kč** včetně DPH.
Stočné pro rok 2024 činí **50 Kč** včetně DPH.

SBĚRNÝ DVŮR

Otevírací doba během Vánoc

čtvrtek 21. 12. od 7.00 - 12.00 hod.

pátek 22. 12. zavřeno

sobota 23. 12. od 9.00 - 11.00 hod.

čtvrtek 28. 12. od 9.00 - 11.00 hod.

Poprvé v roce 2024 ve středu 3. 1. od 7.00 - 16.00 hod. a poté už v obvyklou dobu.

Děkujeme všem, kdo poctivě třídí odpad. Má to smysl! Díky třídění snižujeme náklady a také to, že neplníme kapacitu skládek a spaloven, ale vrátíme do oběhu zpětně obaly, které se opětovně využijí. Proto vás žádáme, abyste neházeli bezmyšlenkovitě do popelnice veškerý odpad. Využívejte, prosím, kontejnery na separovaný odpad a služby sběrného dvora. Do popelnic nepatří ani stavební odpad, na to máme kontejner ve sběrném dvoře. Poplatek za suť je 1 Kč/1 kg.

Chtěli bychom veřejně pochválit, že se zlepšil prostor před vraty sběrného dvora. Bohužel náklady na odvoz odpadů se stále zvyšují, a proto i my jsme nuceni zvednout poplatky za odvoz odpadů. V ceně není jen odvoz odpadů z popelnic od domu, ale i to, že od Vás ve sběrném dvoře převezmeme a zajistíme odvoz nebezpečného, nadměrného a elektro odpadu.

Občané s trvalým pobytem v našich obcích, kteří uhradili místní poplatek za odpad, mohou ve sběrném dvoře ukládat separovaný odpad bezplatně dle pokynů obsluhy sběrného dvora. K dispozici jsou pro naše občany žluté pytle na plasty, za které obec platí již 6 Kč/pytel.

Víme, že je to všechno o lidech. Někteří vytrídí poctivě všechen odpad, ale bohužel je stále spousta těch, kteří toto neřeší a popelnice jim přetékají. Zatím není v našich silách řešit nějaké úlevy a zvýhodnění těch občanů, kteří poctivě třídí odpad.

Pro porovnání níže uvádíme náklady, které hradí obec za odvoz odpadů:

- Náklady obce za odpady (suť, pytle, velkoobjemný odpad, kontejnery...) za rok 2022 činily 767 503 Kč.
- Na poplatcích od občanů bylo vybráno 523 662 Kč.
- Doplatek obce tedy činil 243 841 Kč.

Letošní rok není ještě uzavřený, do konce roku ještě nějaký svoz bude. Ke dnešnímu dni už víme, že náklady budou vyšší. Jednoduchým výpočtem zjistíme, když počet obyvatel k 1. 1. 2023 byl 753 obyvatel, tak na každého obyvatele obec doplácela cca 325 Kč a letos to bude třeba ještě více. Po delší diskuzi proto byla na rok 2024 za odvoz odpadů stanovena částka 760 Kč za občana nebo objekt.

NOSME REFLEXNÍ PRVKY, AŽ JSME DOBŘE VIDĚT!

Apelujeme na občany, aby za snížené viditelnosti, zejména brzo ráno a k večeru, byli označeni reflexními prvky. Na základě několika stížností došlo k zaregistrování chodců velmi pozdě. Naštěstí nikdy nedošlo k tragédii. Přeci chceme v pořádku a bez úhony dojít na autobusovou zastávku, ke kamarádovi nebo si užít klidu a přírody při procházce.

Existují různé reflexní prvky, které se dají sehnat za pár korun. Doporučujeme využívat různé pásky, odrazka, samolepky, přívěšky aj. Je možné využít baterky na mobilním zařízení nebo nějakého malého světýlka připnutého na batohu. Používejme je, ať nám nikdo zbytečně nechybí.

NOVÉ INFORMAČNÍ CEDULE

Přes Svazek obcí Mikroregion Litomyšlsko – Desinka byla financována akce „Obnova, doplnění a propojení informačního systému v mikroregionu Desinka“. Díky tomu byly do našich obcí pořízeny nové informační cedule místních částí a doplněny směrovky pro mateřskou školu, základní školu, obecní úřad a zdravotní středisko.

HOSPODA V NOVÉM KABÁTĚ

Jistě vám neuniklo pozornosti, že proměnou prošla letos hospoda U RŮŽE. Děkujeme firmě Stavitelství Jokeš, spol. s r. o. za opravu fasády, kterou se celý dům úplně rozzářil. Poděkování také směřuje k panu Krýdovi za zhotovení nového kuchyňského regálu. Paní Kožená má tak všechno kuchyňské náčiní pěkně při ruce. Celá proměna přispěla i k rozšíření služeb naší hospody. Od listopadu si tam totiž můžete zajít na oběd. Vážíme si aktivního přístupu paní Kožené při provozování morašické hospody.

Nově zařízená kuchyň v hospodě U RŮŽE

DRACI NA HŘIŠTI

Ve čtvrtek 28. 9. proběhl druhý ročník Drakiády na morašickém hřišti. První termín sice nevyšel z důvodu nemoci pořadatelů, ale i tak se v náhradním termínu sešlo docela hodně soutěžících v dosti širokém věkovém rozmezí. Nejmladšímu drakonoši byly 3 roky a nejstaršímu 45 let. Vždyť přece v každém z nás se skrývá kousek dítěte. Počasí bylo pěkné a dokonce nám letos i foukal vítr. Každý dostal maličkou odměnu a vítěz z každé kategorie medaili.

Jaroslava Rošková

Pestrobarevná přehlídka draků a jejich pánů

NEJLEPŠÍ ZEMĚDĚLCI JSOU V MORÁŠICÍCH

Letos 2. 11. se konal už 22. ročník soutěže Zemědělec roku. Jejím cílem je dostat do větší povědomí občanů oblast zemědělství a související zemědělské činnosti. Slavnostního předávání se zúčastnilo i naše Zemědělské družstvo "Růžový palouček". Bylo oceněno za nejlepšího chovatele za minulý rok. Ředitel Martin Štrasák neodjel pouze s jedním diplomem. Proběhlo také vyhlášení soutěže na krajské úrovni, kde morašické družstvo zvítězilo v kategorii Zemědělec roku. Pochvala přišla především za chov skotu a produkci mléka. Gratulujeme za skvělé umístění a reprezentaci jména naší obce.

Za ZD "Růžový palouček" přebírá cenu ředitel Martin Štrasák (vpravo).

LAMPIONOVÝ PRŮVOD

Letošní lampionový průvod byl naplánovaný na pátek 3. 11. S napětím jsme sledovali předpovědi počasí, jelikož v úterý hodně přšelo. Rozhodnutí o zrušení padlo v pátek ráno, déšť neměl v plánu přestat kropit uličky Morašic až do večerních hodin. Meteorologové nepředpokládali hezké víkendy ani do budoucna, proto jsme využili jediný slíbený hezký večer hned v sobotu 4. 11. A udělali jsme dobře. Sluníčko pokukovalo z nebe celý den a my se mohli v podvečer všichni v klidu sejít u fotbalového hřiště a vydat se novou trasou průvodem po vsi v čele s dvěma šikovnými bubáky. Průvod prošel Hřbitovním kvítím, pak školkou a zamířil přes návěs pod Rychtu, mezi řadovky a kolem obecního úřadu zpět ke hřišti. I když to cesta byla dlouhá, všichni světloňosi ji zvládli. Byli posilněni vařeným gulášem z bonbonů od čarodějnice, dobrotami z temného kouta u Rychty a odměnou za dokončenou cestu od bílé paní a smrtky.

Všem, kteří nám umožnili projít přes jejich pozemky, všem, kteří nám cestu úžasně vyzdobili a pomohli vytvořit pěkný večer a procházku pro naše děti i dospělé, DĚKUJEME.

Dana Krejsová

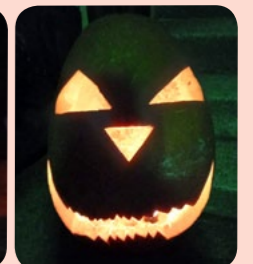
Cestou nás provázela všelijaká strašidýlka...

Jen pojdte dětičky, mám pro vás móc dobrej gulášek...

...i dobří duchové.

Nakonec jsme si na hřišti na všechny pěkně posvětili.

RETRO MÓDNÍ PŘEHLÍDKA

Po vydařených akcích, jako byl masopust a vzpomínková jízda na Morašický trojúhelník, jsme přemýšleli, jakou akci udělat na podzim. A tak se zrodila myšlenka uspořádat retro módní přehlídku.

Oslovili jsme ženy, zda na půdě nebo ve skříni, ne najdou nějaký ten „modýlek“. U většiny skončilo oblečení v kontejneru nebo na sběrném dvoře. I přesto se nám podařilo získat nádherné, opravdu dobové kousky včetně kabelek, rukaviček, klobouků a šperků. Nashromáždili jsme neuvěřitelných 100 modelů. Větší úkol pro nás byl sehnat modelky, ale ještě větší přemluvit modely.

Nakonec v neděli 15. 10. odpoledne to vypuklo. Po kávě, ke které napekly ženy sladkosti z podzimních plodů, začala komentovaná přehlídka modelů 20. až 80. let 20. století. Samotné představování modelů bylo doplněné dobovou hudbou. Počáteční trocha ostychu modelek se postupně změnilo i v jejich herecké umění. Publikum se dobře bavilo a i hodně nasmálo. Všem zúčastněných děkujeme za krásné odpoledne a těšíme se na další akci.

GENERÁTORY AŽ Z DRUHÉHO KONCE REPUBLIKY

Takový vysněný pátek si řada z nás představuje tak, že se naobědváte a po obědě doděláte povinnosti a nutné úkoly, které musí být do konce týdne hotové. Po splnění pracovních povinností už nastupuje představa odpočinkového víkendu. Pátek 10. 11. ale nešel podle představ. Oběd jsme si už neohřáli. Místo klidného pátečního odpoledne se na obecním úřadě stala telefonní ústředna. Po zjištění problému jsme kontaktovali infolinku ČEZ Distribuce. Abychom s každým vylekaným občanem nemuseli komunikovat zvlášť, využili jsme jednu z funkcí našich nových rozhlasů. I přes výpadek elektrického proudu jsme do všech našich obcí vyhlásili a oznámili občanům poruchu, na které se již pracovalo. Pozorní občané nám následně nahlásili pád stromu na vysoké napětí pod sídlištěm za Rychtou. Proto jsme pracovníky ČEZ Distribuce o našem zjištění neprodleně kontaktovali, abychom jim ušetřili čas při hledání problému. Na místě ale byla nutná velká dávka trpělivosti při čekání na odborné pracovníky. Po jejich příjezdu bylo jimi zhodnoceno místo nehody a následně konstatování řešení.

Stromy byly rozřezány, ale následně byla potřeba výměna dvou poničených sloupů vysokého napětí. Vedoucí pracovník rozhodl, že s pracemi bude nutné pokračovat následující den z důvodu náročnosti a brzké tmy. Naštěstí šlo Lažany a Řikovice napojit z jiného zdroje. Bez proudu ale zůstala větší část Morašic. Proto z důvodu zajištění elektrické energie do druhého dne povolal firmy, které přes celou republiku přivezli dieselové agregáty. Na tyto generátory byly napojeny tři transformátory v Morašicích.

Když nefunguje elektřina, nejde ani čerpadlo, které čerpá vodu z vrtu. Proto jsme museli rovněž zprovoznit centrálu. Kolem 20 hodiny došlo k provizornímu zajištění elektřiny a vody v Morašicích. V sobotu ráno už měli odborní technici plné ruce práce. Vyměnili sloupy vysokého napětí a naplnili znovu dráty. Poté je čekalo samotné přepojování.

V dnešní době si život bez elektřiny a vody neumíme vůbec představit. Někteří ani neumí pochopit nehodu a těžce dokáží vydržet pár hodin bez dostupných zdrojů. Važme si toho, že zapneme vypínač a rozsvítíme si, kdy chceme. Jednoduchým pohybem dokážeme během pár vteřin získat nezávadnou, čistou a nekontaminovanou vodu. V některých částech světa elektřinu mnohdy neznají a pro vodu musí chodit strašně daleko. Když nastane takovýto výpadek, budme, prosím, tolerantní, protože je na druhé straně snaha vše co nejrychleji zprovoznit.

KONCERT na poděkování za dokončení úprav kolem kostela

Před třemi lety jsme začali s úpravou okolí kostela. Z původního záměru vysekat staré přerostlé a náletové křoviny se rozvinula akce, na jejímž závěru se podařilo krásně obnovit kamennou zed' kolem kostela. Rovněž celé prostranství kolem kostela srovnat, vysázet nové květiny a keřky a zasít novou trávou. Tuto náročnou akci bylo možno uskutečnit díky značné podpoře od vedení obce, velkého nadšení a velkého počtu brigádnických hodin mnoha dobrovolníků naší obce a farnosti.

Farnost Morašice ve spolupráci s obcí Morašice na závěr celé akce uspořádala 12. 11. v kostele svatého Petra a Pavla koncert a odpolední posezení s pohoštěním v místním komunitním centru PŘÁTELSTVÍ. Vystoupit měla skupina RAKOS s programem Popelka Nazaretská. Jenomže v sobotu před koncertem onemocnělo několik členů skupiny a vystoupení museli na poslední chvíli odvolat. Nám bylo líto akci rušit, a tak jsme proto rychle hledali náhradní řešení. Na doporučení paní ředitelky ZUŠ Vysoké Mýto jsme získali kontakt na Antonína Hoška, mladého, velice talentovaného hudebníka, který hraje na kytaru a pozoun. Hraje klasickou hudbu, ale i své autorské písně. Jeho víkendový program byl velmi nabitý, protože v pátek s kytarou v ruce vystoupil v Českém rozhlase na Vinohradech. Následně se přesunul o pár metrů dále do Atria na Žižkově, kde hrál v projektu s Beatou Hlavenkovou na koncertě Menartu. V sobotu odjel na Vysočinu do unikátní Galerie skla pana Pavla Kysilky, kde zahrál na vernisáži. A my jsme moc rádi, že nás neodmítl a v neděli všechny potěšil krásnou hudbou a zpěvem v našem kostele. Po koncertě jsme poseděli a pobesedovali u kavičky a výborných zákusků od našich šikovných kuchařek.

Věřím, že jsme si všichni nedělní odpoledne krásně užili. Teď už se ale můžeme těšit na jaro na náhradní termín Popelky Nazaretské od skupiny RAKOS, který bude v předstihu upřesněn.

Jaroslava Němcová

Velký muzikantský talent Antonín Hošek hraje a zpívá v Morašicích.

PEKLO V HOSPODĚ

Tady se vaří voda na ďábelskou polívku...

V sobotu 2. 12. se opět otevřely v hospodě na hřišti brány pekelné. A horko tentokrát nebylo jen dětem, ale mnohdy i jejich rodičům a prarodičům. Lucifer si totiž vždy někoho z nich povolal k sobě do pekla a dotyčný musel s čerty hrát karty o svou duši. Každý však nad čerty vyhrál a obdržel pekelný dukát. Potom si Lucifer pozval k sobě postupně všechny děti a káral je za jejich hříchy. Objevil se ale i anděl, který dětičky z pekla zachránil. Vždyť každé z dětí se v něčem zlepšilo a s tím zlobením to také není tak zlé. Nakonec děti zarecitovaly nebo zazpívaly a za odměnu dostaly balíček i s pergamemem na památku. Celá scéna byla doprovázena zvukovými i vizuálními efekty. Všichni si to skvěle užili.

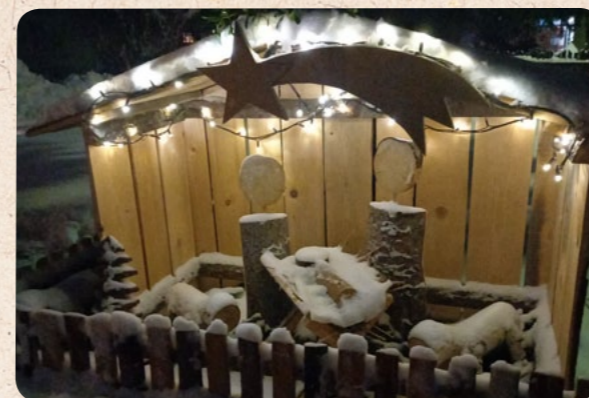

...a pamatujte si děti: z hospody do pekla je to jen kousíček!!!

Jaroslava Rošková

ROZSVÍCENÍ VÁNOČNÍHO STROMU v Morašicích

Letošní první adventní neděle připadla na první prosincovou, a to 3. 12. My jsme opět uspořádali tradiční rozsvícení našeho obecního stromu. Již v září jsme oslovili paní Moniku Sychrovou, zda by se nám postarala o pěvecké vystoupení. Na začátku listopadu, kdy bylo ještě pěkné počasí, se nainstalovalo osvětlení. Smrk je už hodně vysoký, a tak pan Kopecký s panem Jarešem museli smrk zdobit světýlky za pomoci plošiny. Říkali, jaká je to už výška a jaký je to krásný výhled na naši vesnici a okolí. Příště jim musíme dát fotoaparát, aby nám zhotovili pár fotografií.

Osvětlený betlém pro správnou předvánoční atmosféru

A co dál, přípravy pokračují. Musí se postavit betlém, ozdobit obecní úřad a čekárna, sehnat jmelí. Zamluvit zvukaře, oslovit ženy, aby nám napekly vánoční cukroví a nazdobit perníčky.

V neděli dopoledne se ještě musí postavit stany a stoly. A také prohrnout sníh, když nám letos tak krásně nasněžilo. Po druhé hodině jsme začali připravovat vánoční nápoje na zahřátí. Je to vždycky alchymie, jak to správně ochutit. Páni zvukaři přijeli v předstihu, my jsme ještě rovnali cukroví a do toho postupně už přicházely i děti ze sborečku.

Sbor zpěváků se chystá na vystoupení.

Začínalo se pomalu stmívat a před obecním úřadem se začali scházet lidé. Všichni netrpělivě čekali na hudební vystoupení a rozsvícení stromku. Nejprve nás přivítala paní starostka a poté už začalo samotné hudební vystoupení. Letos bylo pod stanem plno, celkem 23

vystupujících. Tóny klavíru, flétny a zpěv – no, to je nádhera. V rámci vystoupení zazněla i básnička Stromečku vstávej. Přišli tři andělci a strom nám rozsvítili. Pak už následovala poslední písnička, kterou ale program zdaleka nekončil. Stejně jako vloni byla možnost si něco malého nakoupit v zasedací místnosti. Až se vše dopilo, dojedlo, tak se mohlo začít uklízet. A kdo jste přispěli do kasičky na Hudbu pomáhá, tak Vám s radostí oznamujeme, že organizátorům předáme krásných 5 500 Kč.

Dobroty k jídlu i pití přišly všem vhod.

Chtěli bychom poděkovat každému, kdo nám s nedělním podvečerem pomáhal, zvukařům, sborečku a i vám všem, kdo jste přišli s námi strávit první adventní neděli

Pod rozsvíceným stromem jsme spolu přivítali advent.

VÁNOČNÍ KONCERT

Dne 10. 12. se v zasedací místnosti obecního úřadu uskutečnil vánoční koncert. Pozvání přijali žáci ze ZUŠ Vysoké Mýto, kteří si pod vedením svých učitelů připravili koktejl vánočních koled a písní z celého světa. Jejich saxofony a příčné flétny vytvořily krásnou vánoční atmosféru. Úsměv na tvářích posluchačů, kteří zcela zaplnili zasedací místnost, svým zpěvem, hrou na ukulele a také baskřídlovku vyloudil Pepík Jareš například s písní Vánoční katastrofy. Krásný zážitek z celého koncertu doplnila Daniela Váňová, když z jejího akordeonu zazněly písně z pohádky Tři oříšky pro Popelku. Chtěla bych moc poděkovat obecnímu úřadu za možnost využít zasedací místnost a všem účinkujícím za příjemnější svátečního odpoledne.

Ladislava Váňová

Všichni účinkující se postarali o kouzelnou předvánoční atmosféru.

DOBŘÝ DEN Z MATEŘSKÉ ŠKOLY

Letos byl krásný podzim. Počasí nám dovolilo trávit spoustu času venku. Chodili jsme na polní cestu, do parku, pozorovali okolní přírodu. Ještě 12. 10. jsme si hráli na naší krásné zahradě. Moc se nám vydařilo i tři Zelené dny, kdy se svačinou a pitím v batůžku odcházejíme již v 8.30 na pěší výlet s programem do okolí Morašic. Cestou plníme různé úkoly, učíme se poznávat a ochraňovat přírodu a taky hraje hry.

I v tomto období nás několikrát navštívilo pohádkové divadlo a největší úspěch měly Muzikohrátky s bubnováním. Přijel pán z Proseče a přivezl opravdové bubny. Skoro každý jsme měli svůj a byli jsme nadšeni. Taky jsme jeli autobusem do Dolního Újezdu na výstavu domácích zvířat. Nejhezčí byli papoušci. Paní učitelka si spletla kačenu s husou, protože bílá kačena měla taky dlouhý krk.

Ve čtvrtek 23. 11. jsme s rodiči nejdříve vyráběli hmyzáčky z papíru, drátků, krabiček od sýrů, zdolávali překážky, pomáhali veverce dělat zásoby ořechů na zimu. Taky jsme skákáním po písmenech na koberci tvořili slovo a vytvářeli jsme písmena i vlastními těly, my i rodiče. Milé odpoledne se spoustou legrace bylo zakončeno lampiónovým průvodem podle světýlek do parku, kde byl ukolébavkou a zaříkávadlem uspán náš les = park.

A nyní se chystáme na konec roku, zimu a Vánoce. V pondělí 27. 11. jsme váleli sněhové koule na hřišti a dělali sněhuláky, někteří se v prvním sněhu jen váleli a všichni jsme se pěkně zmáchali. Další pondělí 4. 12. už jsme jezdili na lopatách z kopečku u Fikejzových. To byla paráda. Taky jsme již napekli i perníčky na besídku, učíme se básničky a písničky. Vyrábíme čerty, přáníčka i dárečky pro rodiče. Vánoční besídka se konala 13. 12. venku u stromečku s koledami, říkankami, cukrovím a punčem pro dospěláky.

A bude konec roku. Zase to uteklo. Loňští předškoláci už mají 4 měsíce úspěchů ve velké škole za sebou, noví předškoláci vyrostli a taky se hodně naučili. A všichni jsme zase o rok starší. Rok 2023 byl pro nás ve školce dobrý, veselý a příjemný, užili jsme si spolu legrace, získali nové zkušenosti.

Ať je ten nadcházející rok 2024 neméně tak dobrý, to přejeme všem!

Na závěr z archívu ředitelky:

Prosinec 2011

Matěj H.: „Paní učitelko, pomozte mi s tričkem, maminka mi dává samý těžký.“

Prosinec 2015

Učitelka: „Ježíšek ležel na seně a aby mu nebyla zima, dýchal na něj z jedné strany osel a z druhé VŮL.“

Tomáš: „Fuj, paní učitelko, to je sprostý!“

Miloslava Benešová

Sníh je u nás málokdy, tak si ho pořádně užíváme.

HEZČÍ NÁSTUP DO AUTOBUSU

V rámci dotačního projektu Program obnovy venkova jsme požádali o dotaci z Pardubického kraje na úpravu nástupního ostrůvku u autobusové zastávky v Lažanech. Společně s okolím zastávky se upravilo rovněž místo pro kontejnery na tříděný odpad. Realizaci provedla firma Stavitelství Jokeš, spol. s r. o.

Raďte nastoupit nebo vystoupit...

VE VÝSADBĚ STROMŮ NEPOLEVUJEME

Ve výsadbě stromů u nás nepolevujeme. V letošním roce jsme díky firmě Renaty Břeňové z Říkovice vysadili novou alej nesoucí název Alej „K posedu“. Jedná se o polní cestu k posedu mezi Lažanami a Václavkami, kde je nově vysazeno 50 lip. Akce byla financována v rámci NEXT GENERATION EU. Poskytovatelem této podpory je Agentura ochrany přírody a krajiny ČR.

Nová lipová alej

RANNÍ VÝZVA PRO AUTA

A bychom vyzkoušeli a zažili skoro všechno, tak v pátek ráno 24. 11. bylo oznámeno, že kvůli silnému větru spadl strom u rybníčku v Lažanech. Drát visel pár metrů nad silnicí a autobusy jen s velkou opatrností projely. Po příjezdu na místo jsme zjistili, že se jedná o telefonní kabel firmy Cetin. Naštěstí jsme měli kontakt na pana vedoucího, který má náš region na starost. Před časem jsme s ním řešili shodou okolností právě odpojení nefunkčních drátů a sloupů. Montéři přijeli během půl hodinky, protože pracovali v Čisté, tak to k nám neměli až tak daleko. Spadlý kabel tedy odpojili. V Lažanech je ještě jedna aktivní stanice, tak došlo k odpojení pouze té části, která vede směrem k Říkovicím. V Říkovicích totiž už nikdo pevnou linku nemá a internet přes tuto síť nefunguje spolehlivě.

Následky silného větru

NAŠI SLAVNÍ RODÁCI

ČENĚK MUŽÍK

- architekt
- představitel československého funkcionalismu

Architekt Čeněk Mužík patří mezi úspěšné a velmi čí- norodé východočeské tvůrce 20. století, kteří se díky svému kreslířskému nadání, houževnatosti a svědomité práci dokázali vypracovat z dělnického původu až ke špičkovému školení a prestižním pracovním pozicím. V regionu po sobě zanechali řadu hodnotných architektonických realizací.

Čeněk Mužík (1906 - 1988)

Narodil se 15. 12. 1906 v Morašicích u Litomyšle. Vy- růstal však v Chocni, kde také navštěvoval místní zá- kladní školu. Vyučil se zedníkem u místního stavitele Josefa Nováka. Pokračoval ve studiu na průmyslové škole stavební v Jaroměři, kde se naučil pracovat s plá- ny a rozpočty staveb. Díky doporučením zednického mistra Františka Tošovského, architektů Josefa Bed- náře z Hlinska a Karla Řepy z Pardubic, u kterých byl na praxi, pokračoval ve studiu architektury na Státní uměleckoprůmyslové škole v Praze v ateliéru Otakara Novotného. Po studiu se stal praktikantem u archi- tektů Bedřicha Feuersteina, Karla Honzíka a Josefa Havlíčka, kde jeho tvorbu ovlivnila avantgardní archi- tektura a funkcionalismus. V roce 1936 zakládá vlast- ní architektonický ateliér a zároveň začíná realizovat nové stavby ve východních Čechách.

V roce 1932 se oženil s Růženou Novákovou a společně žili v Chocni. Tady přestavěl dům v Fügnerově ulici. Přizpůsobil ho rodině a návštěvám přátel, mezi které patřili někteří významní malíři, i potřebám projekční kanceláře. S manželkou vychovali čtyři děti.

Jeho architektonický ateliér fungoval až do roku 1948, kdy byl znárodněn. Stalo se z něj samostatné středis-

ko nově zřízeného Stavoprojektu, které nadále vedl až do odchodu do důchodu v 63 letech. Nadále ale pokračoval v činnosti a navrhoval rodinné domy v Chocni a jeho okolí. Zemřel 5. 3. 1988. V roce 2018 mu byl za přítomnosti jeho rodiny udělen in memoriam titul Mistr Choceňský.

Jeho stavby stále stojí ve východočeském regionu. Zrealizoval více jak 60 různých projektů, z nichž znač- nou část zejména v Chocni. Různé stavby postavil i v dalších lokalitách východních Čech. Jeho odkaz je možné vidět v Polici nad Metují (divadlo čp. 151 a bu- dova jeslí čp. 191), Hradci Králové (továrna Jitřenka čp. 956/13) nebo Hrochově Týnci, kde vyprojektoval budovu radnice (čp. 956/13).

Své projekty doplňoval i návrhy interiéru. Mužík se také podílel na přípravě typových projektů pro stavbu základních škol (Újezdni měšťanská škola v Čerekvici nad Loučnou 1937–1938), národních výborů a požár- ních stanic. Byl rovněž součástí týmů projektantů vý- stavby sídliště Vertexu v Litomyšli. Většina projektů byla doprovázena návrhy individuálního nábytku, svítidel, ale i například ručně tkaných koberců, součástí byl i projekt zahradních úprav.

Díla v Chocni

Mezi jeho největší zakázky a pro Chocně nejznámější patří Veřejná obchodní škola v Chocni (tu získává již v prvním ročníku studií v roce 1931). Dále nájemní domy Na Herzánce (1930), rodinné domy v Chocni – v Krawcově ulici, na Záměstí, Fügnerově ulici aj. Pak se ještě podílel na přestavbě lázní (bývalé sokolov- ny) pro Sbor československé církve (1935), domové důchodců v Chocni (1932–1938), hasičském domu v Chocni (1936), Staňkova sanatoria (1940). Dostával rovněž zakázky pro místní továrníky a v neposlední řadě se podílel na Urnovém háji. V roce 1933 upravil pro ekumenickou společnost Krematorium s provede- ním teras, labyrintů stézek mezi tújemi a vzrostlými stromy. Vstup do areálu uvozuje bazén, do něhož chr- lila vodu z nedalekého pramene lví hlava.

Veřejná obchodní škola v Chocni

ŘADA HRUŠNÍ U HŘBITOVA BYLA DOPLNĚNA O MLADÉ STROMKY

Ve třináctém díle našeho seriálu nebudeme, jak bylo dosud zvykem, rozebírat jedinou odrůdu, která se vy- trácí z naší krajiny. Samotné odrůdy nejsou to jediné, co se vytrácí. Spolu s nimi mizí i výrazné krajinné prvky jako aleje a polní sady. Proto v následujících shrnujeme práci na obnově jedné takové krajinné dominanty pří- mo u nás v Morašicích.

Jedním z častých míst v Morašicích, kam míříme na procházku, je polní cesta odbočující u hřbitova ze sil- nice na Tržek. Cesta je roztroušeně lemována starými hrušněmi. Kdysi byla jejich řada nepochybně souvislá, ovšem do současnosti zbylo pouhých 17 stromů. Při- čemž v pěti případech jde o podrostlé podnože, zatím- co původní naroubovaná odrůda dávno zanikla nebo zaniká v konkurenci plané hrušně. Dvanáctero stromů, kde se zachovala původní odrůda, představuje tři Clap- povy máslovky, jednu Boscovu lahvicí, dvě Madame Verté a šest Špinek (o této odrůdě jste se mohli dočíst v občasníku č. 70). Nápad doplnit řadu novými stromky hrušní je už pár let starý, ovšem zprvu ztroskotat na nezdařeném pokusu zkontaktovat majitele pozemku, zda by s výsadbou souhlasili. O tři léta později se to už naštěstí podařilo a souhlas jsme od majitelů pozemku získali. Rádi bychom poděkovali panu Zdeňku Rozlív- kovi ze Státního ústavu radiální ochrany, který je jed- ním z majitelů pozemku, s nímž jsme v této věci vedli korespondenci.

Výsadbba byla zahájena na jaře 2021 a dokončena v dubnu letošního roku. Celkem bylo vysazeno 27 hruš- ní rozmanitých odrůd jako Anglická bergamotka, Thi- rriotova, Napoleonova, Trévouxská, Děkanka červen- cová, Esperenova máslovka, Esperenova bergamotka, Drouardova, Giffardova, Salisburýho, Muškateľka letní,

Hájenka, Kozačka stuttgartská, Bohemica, Koporečka a Červencová. Našly tu ovšem i útočiště některé zatím neurčené nebo jen pracovní určené hrušně posbírané v bližším či širším okolí. Řada z vás si například vzpo- mene na starou hrušku, která stála (a dnes už je tam jen pařez) před bývalými učitelskými byty. Ve Višná- rech přímo u silnice v zatáčce zase roste pozdní hruška, kterou odjinud v kraji neznáme. Dostala pracovní urče- ní Zefirinka a uvidíme, jak se jí zde bude dařit. Možná jste někdy obdivovali malebnou prastarou hrušňu sto- jící v centru Vysokého Mýta u autobusového nádraží. I její mladý strom nyní roste u této polní cesty.

Nezbývá, než popřát stromkům, ať prospívají, aby se i naši potomci mohli při procházce osvěžit čerstvou hruškou přímo ze stromu.

Petr Zehnálek ml.

Obnovená hrušňová alej

ČTEME Z KRONIKY MORAŠIC

Pivo

Místodržitelským nařízením z 20. 9. 1926 byl omezen výčep piva a smělo se čepovati jenom ve všední dny od 6 do 9 hod. večer a v neděli od 3 odp. do 9 hod. večer, po litru na osobu. Přestupky se měly trestati 5 000 korun pokuty, nebo 6 měsíců vězení. Přiděly pro jednotlivé hostince byly malé a bylo někdy opravdu směšné, jak každý chtěl pít v době, kdy piva nebylo a bylo-li, bylo špatné, chtěl pít i ten, kdo si jindy dobrého piva nedal nalíti. Hostinští si všelijak pomáhali. Přišel-li přiděl, dali každému ochutnat a pak řekli, že pivo není. Pro stálé hosty však měli, nalévali do litru, který stál v síni na husí posadě přikryt dojačkou, kam si zsvěcení na pivo chodili. Některým v hostinci sedícím hostům bylo divné, když viděli, jak ten i ten chodí velmi často ven, ač nic nepijí. Rovněž bylo omezeno čepování kořalky a tak bylo na všech stranách mnoho „odstávčet“.

Vtip:

„Co je nejlepší proti kouření, pane doktore?“ - „Přísná manželka, která vám nedá ani korunu, pak ani pevnou vůli nepotřebujete!“

Tabák

S tabákem bylo ještě hůře. V roce 1915 začal být ne- dostatek, proto scháněl každý zásoby. Později byly vydány tabačenky, ale přiděl byl malý. Vykouřil se za 2 dny, pak „nasucho“ čekat. Pro balíček cigaret nebo tabáku by se lidé utloukli. V hlavních trafikách se hor- livě měnilo kuřivo za mouku, máslo, vejce apod. Tehdy kouřil každý kluk i děda cigarety, i když jakživ nic jiné- ho v ústech neměl než dýmku. Za velkého nedostatku tabáku byly zavedeny rozličné náhražky a povoleno je prodávati v c. k. trafikách. To bylo pro kuřáky příliš sil- né, neboť v balíčcích se našlo též nahrabané listí z lesa, Jehličí a dokonce i zaječí bobky. Když to nechutnalo, kouřil mnohý senné strusky, vojtěšku, višňové listí, růžový květ... Aróma z toho si nepřejte čichat! V roce 1919 byla týdenní dávka zvýšena na 5 doutníků nebo 15 cigaret.

NAŠE ŽÁKYNĚ SI ZATANČILY V KATEDRÁLE SVATÉHO VÍTA, VÁCLAVA A VOJTĚCHA

Žákyně naší základní školy Veronika Jarešová a Jolana Klementová tančily na Pražském hradě. Poprosili jsme jejich paní učitelku z tanečního kroužku ZUŠ Litomyšl o informace z jejich vystoupení.

V úterý 21. 11. jsme měly tu čest vystoupit s tanečnicemi na pozvání Arcibiskupství pražského na 4. benefičním koncertě pro varhany v Katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha na Pražském hradě. V předvečer svátku sv. Cecílie jsme tančily na Hymnus k počtě sv. Cecílie. Tančily dohromady tanečnice ze ZUŠ Bedřicha Smetany Litomyšl a ZUŠ Jaroslava Kociana v Ústí nad Orlicí. Tento nevšední a nezapomenutelný okamžik se nám všem vryl hluboce do srdce. Doprovázel nás Katedrální sbor, který vede pan Josef Kšica. Byly jsme součástí programu, kde vystoupil například i Jiří Pavlica nebo Český národní symfonický orchestr s dirigentem Janem Kučerou. Mnozí z Vás nás mohli sledovat v přímém přenosu na ČT2.

Pavlna Lipenská,
učitelka tanečního oboru na ZUŠ Litomyšl

Příprava našich tanečnic na vystoupení

DEN K NEUVĚŘENÍ

Náš Třesk obstál mezi těmito všemi časopisy na jedničku! Vidíte ho?

Na konci školního roku jsme poslali náš Třesk do soutěže školních časopisů. V krajském kole jsme získali 4. místo a postoupili do celostátního kola. Za čas jsme dostali pozvánku na Multimediální den spojený s vyhlášením výsledků soutěže na fakultě sociálních studií. Pět redaktorů vyrazilo v pátek 24. 11. do Brna. Dopoledne bylo napěchováno různými workshopy, besedami, debatami, mediálním jarmarkem... To vše jsme nestihli, protože nám nejel autobus. Dali jsme hlavy dohromady a zkusili jsme vlak. Do Brna jsme dojeli pozdě, okoukli jsme situaci a naše pozornost směřovala k vyhlášení. Aula se zaplnila nedočkavými redaktory z celé republiky. Krásným překvapením bylo získání CENY POROTY. Před plným sálem u přebírání ceny zářila naše červená trička. Měli jsme obrovskou radost! Vyhlášení pokračovalo a opět zaznělo slovo Třesk. Tentokrát jsme získali 1. místo za obsah. Alča, Dorča, Eliška, Anička a Sam vyráží pro cenu. Trochu nám popletli diplom, ale to nevádí. Radost je obrovská. Cestou z fakulty na autobus se kocháme už vánočně vyzdobeným Brnem. Čekáme na autobus, kde máme rezervovaná místa. Autobus dnes podruhé nejede! Jdeme opět na vlak. Užíváme si cestu a probíráme dnešní povedený, či nepovedený den. Převládly neskutečné cestovní komplikace nad získáním dvou diplomů? Odpověď je jasná.

Stanislava Coufalová

ŠKOLNÍ ZÁJEZD LONDÝN A HARRY POTTER

Byli jsme v Anglii, hurá!!! Podařilo se.

A jak to vlastně začalo? Nabídka cestovní kanceláře PRO TRAVEL zněla lákavě. Proč bychom nevyjeli do Anglie i my, naše malá škola z Morašic? Vloni brzy zjara slovo dalo slovo a začali jsme oslovovat naše žáky s nabídkou zájezdu Londýn a Harry Potter. Po-

slečnu průvodkyni, která, jak se v průběhu zájezdu pak ukázalo, byla nejen příjemná, ale i zábavná. Cesta, i když byla dlouhá, ubíhala rychle. Bylo veselo, že se i zpívalo. Některým se během noční jízdy podařilo usnout na delší dobu, některým ne a někteří byli tak natěšeni, že spát ani nechtěli, asi aby něco nezmeškali.

Již první velký zážitek pro všechny bylo, když jsme se v pondělí brzy ráno poblíž francouzského města Calais naložili do nákladního vagónu ve vlaku jedoucího podmořským železničním tunelem, zvaným Eurotunel, pod Lamanšským průlivem do anglického Folkestone.

Během hodiny jsme se pak ocitli konečně ve Velké Británii. Potom jsme se vydali směrem do Londýna, kde jsme se nejprve prošli parkem ve čtvrti Greenwich. V parku se nalézá známá královská observatoř a my jsme si zde zkusili překročit nultý poledník. Potom jsme se projeli lodí po řece Temži, abychom se dopravili k Toweru, londýnskému hradu a pevnosti. Měli jsme možnost si jej prohlédnout i uvnitř, a tak jsme spatřili i královské korunovační klenoty. Odtud jsme pokračovali k nedalekému mostu Tower Bridge, prošli jeho věže s expozicemi včetně procházky po skleněné lávce s výhledem na moderní stavby Londýna. Pak jsme pokračovali procházkou po centru Londýna - viděli jsme památník velkého požáru Londýna, centrální anglickou banku Bank of England i královskou burzu Royal Exchange. Po rušných ulicích City jsme došli k druhé největší církevní stavbě Evropy, k monumentální St Paul's Cathedral. I když jsme byli unaveni, všem se nám podařilo zde vystoupat neuvěřitelných 930 schodů na kopuli katedrály, odkud se naskytl překrásný pohled na Londýn.

Poznávání prvního dne v Anglii bylo u konce a my jsme se vydali naším autobusem vstříc našemu ubytování v hostitelských rodinách nedaleko anglického města Northampton. Skupinky po čtyřech žácích i s jejich zavazadly si zástupci rodin na smluveném místě večer vyzvedli. Děti odjely plny očekávání a zvědavosti, jaká jejich rodina bude, jak to bude a u nich vypadat a samozřejmě co budou mít k večeři.

Druhý den jsme se opět ráno sešli v našem autobusu, slečně průvodkyni všichni povypravovali o jejich rodinách, včetně popisu večeří a vyrazili jsme do slav-

ného univerzitního města Oxford. Kolem Christ Church College, ve které se také filmovaly scény pro filmy o Harry Potterovi, jsme si důkladně prohlédli. Milovníci Harryho Pottera se potom konečně dočkali vrcholu a přišli na své. Odpoledne jsme totiž navštívili filmové ateliéry Warner Bros Studios, kde jsme si užili jedinečnou expozici o natáčení filmů o mladém kouzelníkovi. Podívali jsme se do Velké síně, viděli společenskou místnost Nebelvíru i učebnu lektvarů, nahlédli do Brumbálovy pracovny, prošli skrz Zapovězený les, nenechali si ujít ani nástupiště 9 a ¾ a spoustu dalších zajímavostí. Večer jsme se plni dojmů vrátili zpět na ubytování do hostitelských rodin.

Monumentální Tower Bridge

Ve středu, poslední den v Anglii, jsme vyrazili opět do centra Londýna. Prošli jsme se místy, která se nejvíce zapsala do historie města: Westminster Abbey, Buckingham Palace, kde jsme stihli zhlédnout i výměnu stráží, náměstí Trafalgar Square, Piccadilly Circus aj. Odpoledne jsme se svezli na obřím vyhlídkovém kole London Eye a měli poslední možnost si nakoupit suvenýry. V podvečer jsme se s Londýnem rozloučili, přešli lodí po Temži k našemu autobusu a vydali se na cestu zpět do Francie. Po cestě Eurotunelem jsme přes noc projeli Francií, Belgií a Německem a odpoledne po 15. hodině jsme dorazili opět před naši školu v Morašicích.

Školní zájezd máme teď nedávno úspěšně za námi. Už si jen sdílíme a hodnotíme své dojmy a nabyté zkušenosti a vzpomínáme nad fotkami.

Jana Renzová

Wauu! Londýn!

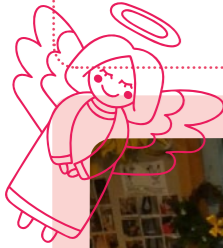
VELMI MILÁ NÁVŠTĚVA ŠKOLY

V pátek 15. 12. kolem desáté hodiny redaktoři Třesku nedočkavě přešlapovali kolem oken klubu. Proč? Protože očekávali velmi vzácnou návštěvu. Tou byl pan europoslanec Tomáš Zdechovský, který přivezl redaktorům diplom z krajského kola soutěže školních časopisů. Setkání bylo velmi milé. Nejdříve redaktoři pana Zdechovského s asistentkou uvítali, představili školu, vysvětlili cíl obchodáčku, pochlubili se vánoční výzdobou a dalšími našimi úspěchy. Sam chtěl vyzkoušet jakou angličtinou vládne pan europoslanec a spoustu věcí mu říkal v angličtině. Zjistili jsme, že máme co dohánět a že on umí mluvit pěti jazyky. Pak následovala beseda. Dozvěděli jsme se spoustu věcí o práci europoslance, ale i o jeho životě. Je to velmi milý a příjemný člověk, takže jsme si setkání všichni velmi užili. Děkujeme za diplom, dárečky a hlavně za úžasné setkání.

Stanislava Coufalová

Diplom za náš skvělý Třesk nám přivezl europoslanec Tomáš Zdechovský.

Skleněná „kasička“ pro Klárku

ANDĚLSKÝ OBCHOĐÁČEK

Ve čtvrtek 14. 12. probíhaly u nás ve škole rodičovské schůzky. Již nějaký čas předem jsme je chtěli okořenit tradičním obchodáčkem. Letos však byl trochu jiný – byl charitativní. Připojili jsme se k projektu Hudba pomáhá a podpořili jsme rodinu Doležalovu s dcerou Klárkou ze Suché Lhoty. Vymýšleli jsme, tvořili, vyráběli, modelovali a pak hlavně prodávali. Děti se úžasně zapojily do prodeje a při sčítání jsme byli mile překvapeni, když se částka z cukrárny, obchodáčku i z pokladničky vyšplhala až na 35 166 Kč.

Děkuji všem, kteří podpořili naši akci a tím podpořili jednu malou usměvavou holčičku.

Příjemné svátky a hlavně hodně zdraví v novém roce.
Stanislava Coufalová

Snaživí prodejci nabízeli pouze prvotřídní zboží.

U vchodu do školy nás vítaly tyto krásné domečky.

HOMEČEK PLNÝ RADOSTI

Čas očekávání příchodu Vánoc (narození Ježíška) a slunovratu (zrození nového roku) – advent – je příležitostí prožít radost ze setkávání a ze vzájemného porozumění. Naše morašická škola se stala ve čtvrtek 14. 12. domečkem plným radosti. Na tento den se škola oblékla hodně slavnostně. Připravovala se na něj totiž několik týdnů. Děti spolu s vyučujícími zvažovali, jaký dárek by potěšil hosty z řad rodičů a veřejnosti, kteří do školy zavítají. Někteří zvolili výrobky z různých přírodních materiálů nebo keramiku, jiní si pro ně připravili taneční vystoupení, další se naučili hudební skladby, zazpívali písně nebo návštěvníkům zahráli divadlo. Společně se představily Masarykova základní škola Morašice a Základní umělecká škola Dolní Újezd. V tento den se ale také ve škole scházeli na individuálních setkáních ve třídách rodiče se svými dětmi – žáky a s jejich vyučujícími (tříady). I rodičovské schůzky mohou být velmi příjemné a milé. Už v přezemí každého uvítal Andělský obchodáček, o kterém se víc dozvíte v jiném článku. Po celé odpoledne mohli rodiče s dětmi i další hosté zavítat na taneční, hudební nebo divadelní představení. Mohli projít celou školou a kochat se vánoční výzdobou a výrobky dětí.

Děkuji všem, kteří zavítali v tento den do morašické školy a obzvláště těm, kteří nákupem některého vánočního dárku z výstavy podpořili hendikepovanou Klárku Doležalovou v projektu Hudba pomáhá. Touto cestou děkuji všem rodičům, kteří podporují vzdělávání svých dětí v morašické škole. Pro děti je vše připraveno tak, aby do roku 2024 vstoupily správnou nohou a aby se ve škole cítily pohodově, a tedy i bezpečně. A proto se jim dařilo. A paním učitelkám (a letos i pěti učitelům), vychovatelkám, asistentkám a uklízečkám děkuji za vedení žáků a přípravu školy. Přeji Vám mnoho zdraví, porozumění a lidskosti v nadcházejícím roce 2024.

Miloš Krejčí, ředitel školy

Mám vzít tuhle, nebo radši tamtu? Co myslíte?

PODĚKOVÁNÍ

Blíží se Vánoce a konec roku, a to je období, kdy se přemýšlí, co nám ten letošní rok vůbec přinesl. Já musím říci, že za oblast mimoškolní činnosti v naší škole nám přinesl spousty úžasných rodičů a dalších příznivců, kteří nám věnovali množství materiálu hodící se k naší činnosti. Budeme se snažit, aby děti byly spokojené a chodily do školy rády. Děkujeme za podporu, kterou nám poskytnete během celého roku. Takže děkujeme a přejeme veselé Vánoce a krásný nový rok.

Stanislava Coufalová

PF
2024

Přejeme Vám,

at' jsou Vaše Vánoce svátky odpočinku a pohody a nadcházející rok 2024 prožijte ve zdraví, štěstí, plni dobré nálady, obklopeni spokojenými a samými dobrými lidmi.

Masarykova základní škola Morašice, okres Svitavy

MUŽI

Muži vstoupili do sezóny s posilami Rusnákem a Lebedou, navrátilcem Halsbachem, zato už definitivně bez V. Štěpána. A vstoupili úspěšně. Na relativně klidná a nedůležitá vítězství, nad Horňákem v přípravě a Čistou v poháru, navázal cenný venkovní skalp prázdninami oslabené, ale jinak velmi silné Dlouhé Loučky, potvrzený domácím obratem proti nováčkoví z Vendolí. Následné derby v Cerekvici poznamenala naše neefektivita, ale smolná až nezasloužená prohra 0:1 tím správně nabudila do dalších dvou vítězných zápasů s Opatovem a Horňákem, proložených tréninky s 18(!) lidmi. Tvrdým direktem pak byla domácí posvatební prohra 0:3 s Třebářovem, kterému stačil rychlý gól a 3 silné individuality. Následná výhra v Hradci nás posunula na druhé místo, ale otrava z toho, že musíme k témuž soupeři za 4 dny znovu, se bohužel přenesla k výkonu v „odvetě“, která znamenala vypadnutí z poháru. Doma jsme pak v případě výhry měli šanci k posunu na první místo, ale remíza s Dolňákem byla vzhledem k posílení soupeře i průběhu zápasu tou nej přijatelnější ztrátou za celý podzim. Skoro už tradičně horší výkony druhé poloviny půlsezóny vyvrcholily domácím debaklem s Jevičkem. Dvacetiminutové galapředstavení Luboše Rusnáka v útoku proti posledním Němčicím tuto skutečnost trochu zamaskovalo. Proti

Boršovu se ještě podařilo silou vůle vytěžít všechny body a dál snít o podzimním prvenství, ale zbytečné penaltové ztráty v posledních dvou zápasech nás odsunuly na třetí místo, tři body za lídra z Třebářova.

Statistiky:

Do všech zápasů áčka naskočili Novák a Černoorský, ten dokonce nechyběl ani minutu, jeden zápas vynechal kapitán D. Štancl a matador M. Ropek. Nejlepším střelcem se stal Halsbach, který v předsezónních plánech figuroval jako nový gólman. Ale jeho zranění, se kterým dochytil zápas v Loučce, nečekané angažování Rusnáka i neplánované setrvání Špinara, zamíchalo brankářskými kartami tak, že se doposud gólově neplodný stoper zastavil až na 7 gólech. Za ním po čtyřech přesných zásazích zaznamenali Pirkl a Nádvorník. Ten ovládl produktivitu, protože si připsal společně s Ondráčkem nejvíce přihrávek, konkrétně čtyři, o gól miň připravili Vít a Černoorský. Pořadí „zlých“ mužů nijak nevybočuje z letitých tradic, „vyhrál“ Ondráček s bilancí 5 žlutých a 1 červené, stejný počet žlutých, i když o hodně jiných, nasbíral i Novák, čtyři žluté řadí „až“ na třetí místo Vít. V bráně se nám vystřídali 3 gólmáni, každý z nich si připsal čisté konto, ale bohužel nikdo víc než to jedno.

Garda

Hodnocení trenérů M. Kopeckého a V. Štancla:

Za bodový výsledek, průběžné umístění i předváděnou hru (hlavně v první půlce podzimu) je třeba tým pochválit, za nejpozitivnější momenty se dají označit např. 3 ošklivé, ale cenné body z Loučky, poločasová dominance v Cerekvici, domácí obrat proti Opatovu nebo Rusnákov dvacetiminutovka v Němčicích. O nadšení z konečné bilance se kvůli naší náročnosti na sebe sama bohužel mluvit nedá, protože ze 7 nevyhraných zápasů se 4 daly klidně vyhrát. Někdy jsme se netrefili do sestavy nebo střídání, někdy se bohužel hráči netrefili do životosprávy nebo správného nabuzení k zápasu. Přesto nám ale přijde, že podzimní výsledky

jdou nejvíce na vrub našemu dlouholetému problému, tj. neefektivnímu počínání v útočné fázi. Proměnit polovinu našich šancí, bavíme se jinak. Navíc se k tomu přidalo na morašické poměry nevídané množství trestuhodně inkasovaných branek, s většinou z nich ani takový gólman, jakého máme v zádech, nemohl dělat vůbec nic. Přes slábnoucí účast v závěru sezóny je radost mít v kádru i na trénincích tolik lidí, i když to s sebou nese nepříjemné, a občas i kontraproduktivní, problémy se spravedlivým vytížením všech. Věříme, že se budeme hojně potkávat i v zimě a na jaře z toho budeme společně těžit.

Václav Štancl

STARŠÍ ŽÁCI

Starší žáci začali sezónu nově v souklubí tří vesnic: Morašice, Horní Újezd a přidaly se Sebranice. Kádr se tím rozšířil natolik, že by se dal hrát i klasický fotbal v jedenácti, ale protože se na okrese nenašlo dost takto početných týmů, zůstali jsme v přeboru 8+1. Na začátku nikdo nevěděl, jak to bude fungovat, ale všechno dobře dopadlo, trénovali jsme jednou týdně společně, jednou zvlášť a zápasy se nám dařily – sedm vítězství, jedna remíza a jedna prohra nás zatím řadí na první místo v tabulce. Nejlepším střelcem byl s 8 góly sebranický Štěpán Němec. Do jarní části máme určitě co zlepšovat, ale zdá se, že hráči si udělali dobrou partu, kterou na jaře přenesou na hřiště.

Miloš Kopecký

Mladší žáci

Mladší a starší žáci v tělocvičně

MLADŠÍ ŽÁCI

Do podzimní části soutěže jsme nastupovali s rozpaky a lehkou nejistotou. Přeci jen vítězství v minulém ročníku bylo příjemné, ale i zavazující. Tahouni týmu z minulé sezóny nám odešli o kategorii výš a dvě velké opory této věkové kategorie nám odešli do SK Vysoké Mýto. Všem těmto hráčům jsme velice vděční za to, co jsme se mohli od nich naučit. První zápasy nás velice příjemně překvapily. Soupeře jsme herně i výkonově přehrávali. Čtyři duely, čtyři vítězství a skóre 25:6. Až poté jsme ztratili první body s favoritem soutěže z Bystrého díky remíze. Ještě slabší moment jsme si vybrali v následujícím kole na domácím hřišti, hlavně díky marodce klíčových hráčů, a to prohrou se Sebranicemi. Následující dvě kola jsme už bravurně zvládli, a proto přezimujeme na druhém místě tabulky. Náš nejlepší střelec, Šimon Flidr, je pak s 12 góly průběžně třetí v naší soutěži. A co do nového roku? Zlepšit technické dovednosti, orientace a pohyb po hřišti a zapracovat na fyzice. Ale prdla... Aby to ty naše kluky a holky stále bavilo, byli sami se sebou spokojení a veselí, rádi se za námi vraceli, a hlavně ať se nám i Vám vyhýbají zranění a jsme zdraví.

Martin Kovář

MLADŠÍ PŘÍPRAVKA

Pro sezónu 2023/2024 nám odešla téměř polovina stabilního kádru z minulého ročníku do starší přípravky a já zde nebudu tajit naše předsezónní obavy, jak s poměrně úzkým a nezkušeným týmem zvládneme podzimní část. Rovnou vám řeknu, že obavy nebyly na místě. Podařilo se nám velmi dobře zapojit děti z fotbalové školičky, které doplnily hráče se zkušeností z minulého ročníku. Na nich bylo znát, že už si pár zápasů odkopali a jsou zase o rok starší, dynamičtější a fotbalovější. Nakonec byl podzim mnohem úspěšnější, než rok předchozí. Ostatním jsme byli vyrovnaným soupeřem, podařilo se nám několik zápasů vyhrát a na turnajích obsazovat třetí či dokonce druhá místa. Co nás ale těší nejvíce, že fotbal kluky baví, mají chuť se dále rozvíjet a tvoří dobrou partu, což dokresluje vznik oslavného pokřiku po vyhraném zápase, který si děti samy vymyslely a po večerech nastudovaly.

Mladší příprava

STARŠÍ PŘÍPRAVKA

Oproti sezónám minulým, kdy jsme měli starší přípravku spojenou s Horním Újezdem, jsme vzhledem k počtu dětí v obou klubech vstoupili do podzimu samostatně pod hlavičkou Sokola Morašice. 14 dětí na soupisce slibovalo bezproblémové obsazení víkendových turnajů (hraje se 5+1) a opravdu tomu tak bylo, minimálně v první polovině, kdy nás nelimitovaly chřipkové epidemie. Dařilo se, vyhraných zápasů určitě nebylo málo. Nejdůležitější ale je, že kluci chtějí hrát, dávat góly a trávit na hřišti co nejvíce času. Hlavním úkolem nás trenérů tedy bylo spravedlivě střídát. Do budoucna chceme dále rozvíjet herní taktiku, připravovat hráče na jednotlivé posty a podporovat týmovou hru. A samozřejmě věříme, že se budeme moci opřít o výborné výkony gólmána stejně jako celý podzim.

Milan Chmelík

Starší příprava

Rozlučka mladší a starší přípravky s rodiči

A napříč věkovým spektrem ještě pár informací mimo soutěže s morašickými týmy:

V neděli 1. 10. se potřetí během roku utkaly staré gardy Sokola Morašice a Dolního Újezdu, tentokrát u nás. Možná bylo poznat, že už naši bývalí hráči začali i příležitostně „trénovat“ a po dvou porážkách si připsali poprvé vítězství (2:1 – góly L. Vosmek a M. Valla). Důležitější ale je, že se podařilo znovu sejít, pozdravit se, poklábosit, ve zdraví zase rozejít a těšit se na jarní odvetu. Velmi slušně si vedli naši mladí mimo naše týmy. V dorostu v Horním Újezdu máme Tomáše Hurytu, Vaška Jirečka a Lukáše Němce. Tomáš stihl před přestupem dvěma góly pomoci mužům k úvodní výhře v okresním přeboru, v krajské soutěži dorostenců byl pak s 6 góly nejlepším střelcem týmu, který je po podzimu na solidním pátém místě. Lukáš celý podzim odchytil a dočkal se během něho i premiérových startů za horňácké áčko, paradoxně v přípravě i proti áčku našemu. Ve Vysokém Mýtu nás stále reprezentuje Dan Válek, který přerostl svoji kategorii U13 a v divizi C žáků U14 si připsal 5 gólů za 14 zápasů. Do této kategorie nakoukli i naši nováčci v dresu Vysokého Mýta, a to Marťa Famfulíková a Vojta Huryta, kteří ale většinu času odehráli v kategorii U13. Vojta je dokonce s 26 góly za 12 zápasů nejlepším střelcem svého týmu. Všichni tři se pak dočkali i nominace do krajských výběrů.

A výborně funguje i stále plnější fotbalová školička pro nejmenší pod vedením Jirky Famfulíka, která jela od prázdnin až do Mikuláše každý týden. Pokračovat bude s několikátýdenním odstupem i po Novém roce stejně jako další kategorie. Trenéři se všem určitě včas ozvou. Těm, co by chtěli přivést děti poprvé, poslouží k informacím novinky nebo kontakty z našeho facebooku nebo našich stránek www.sokolmorasice.cz.

Se starým rokem se rozloučíme tradičním silvestrovským fotbálkem od 10.00 hod. na hřišti. Děkujeme všem, kteří nám v uplynulém roce jakkoliv pomohli nebo fandili, radši nejmenovat, aby se na někoho nezapomnělo. Srdečně přivítáme kohokoliv nového, kdo nám pomůže s trénováním dětí, focením zápasů, správou sociálních sítí, či některou další ze spousty drobností, které udržují fungování oddílu na odpovídající úrovni

Všem příznivcům přejeme vánoční svátky prožité v klidu a zdraví a vše nejlepší v novém roce.

Václav Štancil

Vojta Huryta
a Daniel Válek

PŘEČTĚTE SI SMUTNÉ LISTY VESELÉHO FOTBALISTY:

*Nechod', Blanko, dokola, pojd' se mnou do Sokola.
Rozběhnem se hupy ďup, procvičíme hruď, trup, chrup!*

*Ráda mám, co mě se týče, hochy, co kopaj do míče.
Budu s tebou chodit stále, ale jenom po fotbale.*

*To je horší moje milá, po fotbale – malá síla.
Chuť mám, když do míče kopu, v hospodě na kapku moku.*

*Nepij milý, bude zápas, neb to bude zase trapas!
Potěšíš víc svoji Blanku, když dáš dneska kloudnou branku.*

*Neboj se a dones misky, nalejem si trochu whisky.
Zvlažíme si svoje pysky, z břevna budou lítat třísky.*

*Jestli dneska vyhraje, kofolu si nalijete!
Za odměnu pak ti dej, Morašický zpravodaj.*

(Morašický zpravodaj, 1978)

ŘIKOVICKÉ STAVĚNÍ MÁJE BYLO ZAPSÁNO NA SEZNAM NEMATERIÁLNÍCH STATKŮ TRADIČNÍ LIDOVÉ KULTURY PARDUBICKÉHO KRAJE

Ve čtvrtek 9. 11. proběhlo v nově zrekonstruovaných Winternitzových mlýnech diskusní fórum Pardubického kraje pro oblast kultury. Pozvání náměstka hejtmána Romana Línka tentokrát putovalo do schránky řady starostů z Litomyšlska, konkrétně do Benátek u Litomyšle, Cerekvice nad Loučnou, Dolního Újezdu, Vidlaté Seče, Příluky a také do Morašice-Řikovic. Pozvání bylo o to milejší, že bylo spojeno s předáním ocenění pro uvedené obce. Byly totiž spolu s některými dalšími obcemi Pardubického kraje zapsány na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Pardubického kraje za udržování tradice stavění a kácení májí.

Být zapsán na seznamu tradiční lidové kultury je čest. Morašice-Řikovice se tak díky udržování tradice stavění máje zařadily mezi podporované akce Pardubického kraje, jako je například vodění jidáše, stínání, cepování nebo honění kohouta, výroba dýmek na Prosečsku, Jabkancová pouť v České Třebové a řada dalších. Patří tam ale i dva jevy, zapsané na Národním seznamu a dokonce na Seznamu UNESCO, a tím je východočeské loutkářství a masopustní obchůzka maškar na Hlinecku. Zapsání na seznam Pardubického kraje je nejen prestižní záležitostí, ale obce mají i nárok na finanční podporu.

Příprava nominace tohoto lidového zvyku trvala několik let. Důvodem byl nejen velký počet obcí Pardubického kraje, kde se zvyk udržuje, ale také potřeba

Kulturní statek se koná na mnoha místech Pardubického kraje. Se zápisem na krajský seznam vyslovili souhlas obyvatelé těchto lokalit: Benátky u Litomyšle, Borová, Břehy u Přelouče, Bukovina u Přelouče, Cerekvice nad Loučnou, Černovír, Dolní Újezd, Chrudim, Jankovice, Jenkovic, Křižanovice, Kunčice, Letohrad – Červená, Lišnice, Lukavice (okres Ústí nad Orlicí), Mladoňovice, Morašice – Řikovice, Nekoř, Poběžovice u Přelouče, Podhořany u Ronova, Příluka, Rozhraní, Řepniky – Pěšice, Skuteč – Zbožnov, Staré Ždánice, Studené, Urbanice, Vendolí, Vidlatá Seč a Živanice.

Část informační tabule, kde je naše obec zmíněna.

jej zmapovat, zdokumentovat a popsat. Navíc do dokumentace zasáhly covidové roky. Ani zákaz shromažďování však některé obce neodradil od konání tradice. Tady se pak hodila důvěra místních ke mně jako k etnografce, zaznamenávající a dokumentující tuto tradici. I když jsem nějaká videa a fotografie pořídila, nedostaly se na veřejnost. Obavy z porušení vládního nařízení tehdy byly velké. Už nyní jsme ale rádi, že i tyhle snímky máme. Jsou důkazem, že obce mají skvělou komunitu, že lidé při sobě drží. Dobré sousedské vztahy jsou nutností i pro pořádání akcí, jakou je třeba stavění májí. Za sebe musím říct, že jsme ráda, že můžu tyto obce navštěvovat. Za roky dokumentací už nejsem podezřelou cizí paní s foťákem, ale znám se i s řadou obyvatel těchto obcí a setkání s nimi jsou vždy milá.

Zástupci obcí přebírají pamětní listy.

U Řikovic si tradice dodržování stavění a kácení máje cením o to víc, že i když v pozadí organizace stojí i dospělí, vlastní stavění a zdobení věnce a vrcholu máje provádějí stále svobodní chlápci a svobodné dívky. Nepotřebují být přímo řízeni rodiči ani jinými dospělými. V jiných obcích stromy na máje kácí dospělí muži, a na nich je také většina práce se stavěním. Na řikovické jsem hrdá, že jejich kluci vyrazí sami najít strom, pokácí ho, odvětví a dovezou do centra dění. Je skvělé, že se místní umí sejit, ženy připravit občerstvení a secvičit program pro pobavení ostatních. Recesistický průvod „alegorických vozů“, který stavění máje předchází, je sám o sobě pozoruhodným počinem, který kloubí tradiční zvyk s komunistickou érou prvomájových průvodů, ovšem s humorným pojetím. Každoročně se těším, co mne zase pobaví tak, že budu mít problém zaostřit fotoaparát.

Jsem moc ráda, že si ocenění z rukou náměstka hejtmána Romana Línka převzala i starostka Pavlína Jarešová. Řikovicím přeji, aby tam žili stále tak skvělí lidé, protože sledovat jejich společné aktivity je inspirující. Nemám pochyb, že by zde tradice stavění máje byla ohrožena. Naopak. Myslím, že obec má nakročeno k dalším oceněním i v jiných oblastech.

Hana Klimešová, Regionální muzeum v Litomyšli

HALLOWEEN DEKORACE V ŘIKOVICKÉ CHALUPĚ

Můj delší pobyt v USA zapříčinil dodržování halloweenské tradice i po návratu do Čech. Ve Spojených státech 31. 10. chodí děti v kostýmech od domu k domu, které jsou strašidelně vyzdobené, a dostávají bonbóny. Tato tradice je považována za svátek Keltů. Je to oslava konce úrody, ale zároveň s tímto obdobím přichází strach ze tmy a krátkých dnů. Proto ta veškerá výzdoba, ty všechny svíčky a kostýmy. Smyslem této tradice je zastrašit všechny duchy.

A proč zrovna americká tradice v malé víscce uprostřed Česka? Své kořeny mám v Řikovicích. Moje maminka pochází z této chalupy. Já jsem ale v roce 1987 emigrovala do USA a teprve před 2,5 lety jsem se vrátila zpět. Chalupu jsem zdědila s plánem, že sem půjdu bydlet na důchod.

Jana Slezáčková, Řikovice (čp. 21)

NAŠE TŘEŠŇOVÁ ALEJ V CELOSTÁTNÍ ANKETĚ

Zapojili jsme se do ankety „Alej roku 2023“. Vybrali jsme obnovenou alej třešní za Řikovicemi směrem na Jiříkov. O přízeň veřejnosti se v letošním ročníku uchází 83 alejí a stromořadí z celé České republiky, a ta naše je také mezi nimi. V anketě se však nehledá jen celkový vítěz, ale oceněné budou i vítězné aleje v každém kraji. Děkujeme za každý váš hlas, kterým naši alej podpoříte. Odkaz, kde můžete hlasovat, najdete na webových stránkách obce nebo na facebookovém profilu. **Hlasování končí 25. 1. 2024 o půlnoci.**

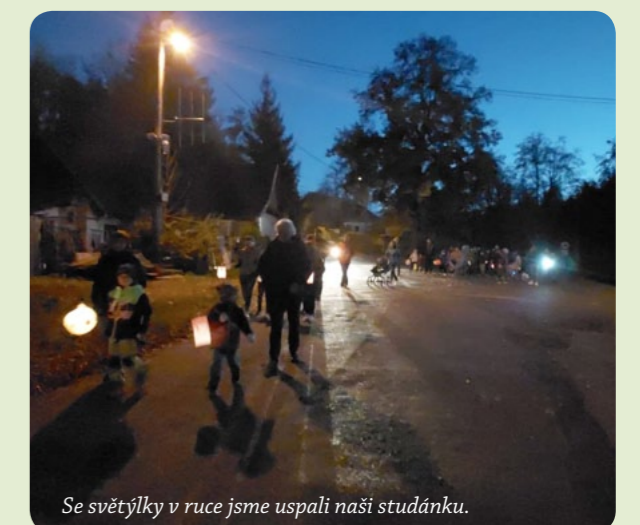

Třešňová alej směrem na Jiříkov

STUDÁNKA UŽ ODPOČÍVÁ

V sobotu 4. 11. se konal již každoroční lampionový průvod. Vyšli jsme procházkou s lampičkami, lampionky a různými světýlky dolů pod ves k naší studánce. Na celý průvod už netrpělivě čekala víla Anička, která svým tancem poděkovala studánce za její službu. Po vílím tanci zazněla úspěšná básnička s krásným moudrem o lidské lži, která se utopí i v malé studánce.

Po tomto krátkém programu jsme se vydali zpět před školu, kde jsme vyslechli státní hymnu a tím tak uctili památku padlých položením věnce k pomníku. Poté rychle proběhl už přesun do tepla bývalé školy, kde na děti čekala sladká odměna a čaj na zahřátí. Pro vyhladovělá břicha všech zúčastněných připravili naše maminky sladké dobroty a hasiči klobásu z udírny. Po výborném občerstvení jsme si připomněli naši zářijovou slavnost žehnání praporu promítáním videa. Společně jsme tak zavzpomínali na významnou událost.

Se světýlky v ruce jsme uspali naši studánku.

ŽIVÝ BETLÉM V ŘIKOVICÍCH

U nás začala vánoční atmosféra proudit jednotlivými domovy už v říjnu. Děti s maminkami opět začaly vybírat repertoár písní a ostatní začali technicky plánovat celou akci. Po několikaletém váhání a odkládání jsme letos v premiéře poprvé uvedli hudebně dramatický vánoční příběh s živým betlémem a podtitulem Pastýřovo přání. V rámci celého podvečera byla připravena ochutnávka vánočního cukroví a na zahřátí teplé vánoční nápoje pro děti i dospělé. Občerstvení bylo také připraveno v místní škole. Tam jste si mohli pochutnat na česnekové polévce a steaku. Kdo zavítal do pergoly, mohl obdivovat a pořídit si vánoční dekorace našich šikovných žen. Letošní rozsvícení jsme doplnili o nabídku ručně vyráběných hrnečků z dílny naší Hanky Vrbicové.

Vánoční dekorace a cukroví z rukou říkovických žen

Letošní akce nám všem bezpochyby rozzářila úsměv na tváři. Konečně jsme rozsvítili stromek v pořádné zimní atmosféře, ze které měly největší radost hlavně děti. Chceme také ještě zmínit, že si vážíme štedrosti našich občanů. Jsme hrdí, že dokážeme společně pomáhat smysluplným věcem.

Celé akci předcházela spousta práce.

Svatá rodina osobně v Řikovicích

Jsme toho názoru, že zvláště v adventní a vánoční době by si lidé měli pomáhat a myslet na druhé. Proto i letos jsme se rozhodli finančně podpořit projekt Hudba pomáhá. Díky říkovickým občanům a návštěvníkům předadventního večera věnujeme letošní podporované rodině z nedaleké Suché Lhoty celkem krásných 35 000 Kč.

Na vánoční vystoupení se přišlo podívat mnoho místních i přespolní...

Advent alá Řikovice

HOUBAŘSKÝ ROK

Letošní rok byl pro milovníky houbaření tak trochu atypický. Sezóna sběru hříbůvovitých hub začala později, až kolem 15. 9. Pomohly tomu deště, které přerušily dlouhé období vysokých teplot a sucha. Právě houbaření trvalo zhruba 2 týdny. Potom přišlo období, kdy houby rostly méně. To se změnilo koncem měsíce října, kdy přišla další vlna růstu hub. Ta trvala skoro do konce měsíce listopadu. Znovu bylo možno sbírat hříby hnědé, sametové, našly se i smrkové. Ve velkém rostly také václavky, ryzce a klouzky. Přidaly se klasické podzimní houby – čirůvky a strmělky mlženky. I v listopadu byl veliký výskyt jedlých lupenitých hub jako penízovek, růžovek, štavatek, límcovek, hólubinek, lakovek a lišek nálevkovitých. Z nejedlých hub bylo možno najít velké množství druhů pavučinců, voskovek, helmovek, strmělek, šupinatek a slziček. Byl zaznamenán i velký výskyt hub jedovatých. Z nich asi nejznámější muchomůrka červená. Ta rostla ještě koncem listopadu. Z dalších a proti muchomůrce červené více jedovatých hub, byl nevidaný výskyt čepičatek, hlavně jehličnanových. Dále to byly vláknice zemní, bílé strmělky, muchomůrky citronové a čečratky podvinuté.

MUCHOMŮRKA ČERVENÁ

MUCHOMŮRKA ŠEDIVKA

Ve dnech 30. 9. - 1. 10. proběhla v Dolním Újezdě tradiční výstava hub. Byla zrovna v období, kdy se u nás růst hub zastavil, a my nevěděli, co budeme vystavovat. Pomohli nám přátelé z Vysočiny, kteří dovezli hodně druhů hub z okolí Nového Města na Moravě a od Hlinska. Takže jsme mohli ukázat skoro 400 návštěvníkům cca 230 druhů hub. V kuchyni opět kraloval kuchař Václav Tobiášek. S Klárkou Zerzánovou dokázali, že jimi připravená jídla z hub jsou výborné delikatesy. V rámci výstavy hub proběhl i křest dvou publikací vydaných v rámci Mykologického klubu Dolní Újezd. Jedná se o brožuru Houby z naší lékárny od Jiřího Koháka a Houby Litomyšlska od Josefa Černého.

Podarilo se nám uspořádat besedu s Václavem Láskou o jeho nové knize Lásky je na houby. Velmi vtipně prezentoval nové způsoby konzervace hub

Skupinové foto několika organizátorů výstavy hub

a jeho cestu k poznávání a využití jednotlivých hub v kuchyni.

Bohužel přišla i smutná zpráva. Naše řady definitivně opustil první předseda a zakládající člen Mykologického klubu Josef Jandera. Čest jeho památce. Z pohledu houbařů scházejících se pod hlavičkou Mykologického klubu Dolní Újezd byla letošní houbařská sezóna nejdelší a nejrozmanitější. Scházeli jsme se pravidelně každé pondělí na poradnách, a to od května do konce listopadu. I letos přibýlo několik nových druhů do seznamu hub, který zpracováváme pro oblast Vysokého lesa a Polomu.

Přejeme hezké prožití vánočních svátků a hodně zdraví do nového roku.

**Za Mykologický klub Dolní Újezd
Josef Černý a Klárka Zerzánová**

Spokojený předseda MK DÚ se sírovcem

SOUSEDKO, VYPRÁVĚJ

Dalším pamětníkem pro náš rozhovor je paní Božena Fikejzová z Morašic. Jako nejstarší občanka našich obcí byla jistou volbou. Za pomoci rodiny jsme pro Vás připravili toto povídání.

Božena v tanečních

BOŽENA FIKEJZOVÁ

- Narodila se 18. 8. 1927.
- Pochází z morašického statku čp. 7.
- Docházela na zdejší morašickou obecnou školu a na měšťanku. Následně nastoupila na Hospodářskou školu do Přelouče.
- Ze začátku pracovala doma, kde měli hospodářství. Velkou část svého života ale byla zaměstnána ve zdejším JZD na různých pracovních místech v rostlinné, ale i živočišné výrobě.
- S manželem vychovala 2 syny.
- V současné době ji dělají radost 4 vnoučata a 5 pravnoučat.

Jaké jste měla dětství?

Narodila jsem se jako první dcera svým rodičům v hospodářství, kde bylo stále co dělat. Dříve byla uprostřed Morašic na návsi louže, kde jsme si jako děti často hrávaly. Kamarádila jsem se s hochy, co bydleli naproti. Nikde tu poblíž žádné děvče nebylo. Léta ubíhala a přišla škola. V první třídě nás učila paní učitelka M. Holomková z Litomyšle. Jezdila vlakem do Tržku. Často jsme jí chodili naproti. Později to byla paní učitelka Huráňová a pak pan učitel Huráň. To bylo na obecné škole. Na měšťance již bylo více učitelů. Po zdejší škole jsem byla s Jarčou Krejčovou z Lažan v Hospodářské škole v Přelouči. Bylo to tam moc pěkné.

Roky uběhly a najednou tatínek přijel, že zůstali na veškerou práci sami s mamkou. Bylo to už na konci roku. Všem se nám tam líbilo, mám na toto období hezké vzpomínky. Potom už to byla jen samá práce. Mně to ale nevadilo, ráda jsem pomáhala.

A co období války?

V roce 1939 začala válka. Na tuto dobu mám jen mlhavé vzpomínky. Pamatuji si třeba, jak tatínek pomáhal partyzánům a vůbec jsem jako dítě netušila, v jaké hrůze jsme žili. Až jednou, měl jít můj tatínek (Václav Soukup) na pohřeb a najednou neměl oblek. Říkám mu, vezmi si ten tmavomodrý. Oni se na sebe s mamkou podívali a pak mi to došlo. Oblek nebyl. Ten nosil nějaký partyzán. Též to bylo s jídlem. Byla to doba plná strachu a obětí. V té době bylo všechno na lístky, jak potraviny, tak látky. Později těm, co měli hospodářství, lístky na nic nedali. Vše potřebné proto museli moji rodiče nakupovat předražené na volném trhu. Museli jsme hodně šetřit, ale na to jsme byli zvyklí.

Po válce jsme zde na statku měli ubytované ruské vojáky. Měli zde dvě místnosti a my bydleli v komoře. Na nějakou dobu jsme se museli uskromnit a toto období přežít. Vojáci s námi hodně hovořili a chovali se slušně.

Prý jste byla aktivní „sokolka“?

Ano, už moje maminka byla velká sokolka. Cvičila již doma v Osíku. Asi jsem to zdělila po ní. Jako náčelnice jsem jezdila po nedělích na nácvičné na SLET. Pak jsem tyto sestavy, co cvičily ženy, předávala tady v Morašicích, abychom také mohly cvičit na SLETU. Bylo to moc pěkné, cvičit na Strahově. Také si vzpomínám, když jsme v roce 1948 pochodovali Prahou a provolávali heslo „Nedáme si diktovat, koho máme milovat“. Byla to zvláštní doba, ale bylo to krásné, byly jsme mladé.

Novomanželé Fikejzovi v den svatby (1952)

A co vaše svatba? Řeknete nám něco o vaší svatbě?

Vdávala jsem se po delší známosti za Jana Fikejze, se kterým jsme v obci vyrůstali. A datum naší svatby? Třináctého prosince 1952. Takže první společné Vánoce jsme měli již od druhého dne po svatbě. A víte, kde byla svatba? To vás jistě překvapí. Ta totiž proběhla na zdejší škole, a to v kabinetu u třídy zvané „kreslárna“. Oddával nás zdejší občan pan Ladislav Hájek. Církevní obřad pak proběhl v evangelickém kostele v Litomyšli.

Jaké jste měla záliby?

Měla jsem ráda zahrádku, na které bylo vždycky práce dost. Pěstovali jsme zeleninu pro vlastní potřebu v zadní zahrádce. Též angrešt, rybíz a maliny na výborné marmelády, na nichž jsme si později pochutnávali. Ty děláme doposud, jsou výborné i samotné jen tak do pusy. Také to byly ruční práce. To po večerech se vždy něco háčkovalo a vyšívalo. Hodně se i pletlo. Teplé svetry, šály i ponožky z pravé vlny se v zimě náramně hodily. Doma jsme chováli ovečky a angorské králíky na vlnu. Při střížích jsme vyšší kvalitu prodali a za nižší kvalitu jsme si brali již zpracovanou vlnu k pletení.

Božena a Jan Fikejzovi v roce 2002 - 50 let spolu

Jak jsme se dozvěděli, hudba byla také nepostradatelnou součástí vašeho života.

Ano. Ráda si vzpomenu, jak jsem si jako malá se svojí babičkou zpívala. Byly to krásné písničky ze života lidí, které už dnes nikdo nezná. Dodnes si jich spoustu pamatuji. Dokonce jednu z nich „Ovečky“ nacvičila s dětmi ze ZŠ moje snacha Z. Fikejzová a vystoupila s ní na oslavách 150. výročí zdejší školy (2019). Rodiče mě také dali učit hrát na housle k panu Novákovi do Višňovské ulice. Na hraní ale mnoho času nezbyvalo. Bylo však moc hezké, že my, co jsme k panu Novákovi se chodili učit hrát na nějaký hudební nástroj, jsme občas společně hrávali v rodinách jeho žáků. Se mnou společně koncertovali třeba Anička Káráská (Ningerová) z Morašic, Lád'a Tobek z Lažan, Pepík Tobek z Lažan, Pepík Říha z Morašic či Pepík Bulva ze Sedlčtěk.

V Morašicích bylo také dříve aktivní ochotnické divadlo. Vzpomínáte na nějaké společné kulturní vystoupení?

K ochotníkům v obci jsem se také aktivně zapojila. V období, když už bylo volněji a na pole se nemuselo, nacvičili jsme hru o třech dějstvích „Hlas země požehnané“. Tam jsem hrála roli Lidušky. Nacvičenou hru jsme pak předvedli na sále v hostinci U Vodehnalů.

Paní Fikejzová v roce 2022

V tak požehnaném věku stále ráda čtete. Jakého autora nám můžete doporučit?

Moc ráda čtu, a to po celý svůj život. Zvláště pak v zimních měsících, kdy bylo volněji. I v současné době neopomenu každý den otevřít knihu a začít se do příběhu. Mám i své oblíbené autory, kterým dávám přednost. Mohu vám například doporučit výborného autora Vlastimila Vondrušku.

Moc děkujeme za rozhovor rodině paní Fikejzové.

BETLÉMSKÉ SVĚTLO

Betlémské světlo je symbol klidu a světla, které nás spojuje v době vánoční. I vy si jej můžete přinést do svých domovů.

V Morašicích bude na faře **na Štědrý den od 10.00 do 12.00 hod.**

V Říkovicích budou tradičně 23. 12. betlémské světlo po domovech roznášet Anička a Ondra Tesařovi nebo bude v místní kapliče **na Štědrý den od 10.00 do 12.00 hod.**

CO NÁS ČEKÁ?

VARHANNÍ KONCERT PŘEMYSLA KŠICI

Vánoční varhanní koncert v kostele sv. Petra a Pavla v Morašicích proběhne 28. 12. od 16.30 hod. Na varhany zahraje Přemysl Kšica, český varhaník a improvizátor, který působí na poli chrámové hudby. Je držitelem řady ocenění z varhanních soutěží. V Praze působí mnoho let jako chrámový varhaník, od roku 2013 v chrámu sv. Mikuláše na Malé Straně. Vyučuje hru na varhany na Konzervatoři v Teplicích. Věnuje se koncertní a nahrávací činnosti u nás a v zahraničí.

Marie Foglová

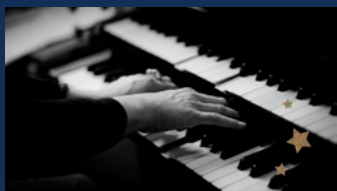
Varhanní koncert

28.12.2023 16:30

Kostel sv. Petra a Pavla
Morašice u Litomyšle

Přemysl Kšica

Vstupné dobrovolné

TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA 2024

MORAŠICE – 6. ledna

ZÁMĚR SBÍRKY

- moderní bezbariérový výtah pro Charitní domov Mendryka
- pokrytí provozu Dobrovolnického centra
- podpora rodinám s dětmi v nepříznivé situaci (nákup pomůcek, letní tábory)
- mimořádné situace (povodně, požáry)
- podpora humanitárních projektů v zahraničí

KONTAKT – Ing. Veronika Peterková
733 741 091, dobrovolnik@lit.cz

PŘIPRAVOVANÉ AKCE:

27. 12. středa	Štěpánský pochod
9. 2. pátek	Plavání pro občany BAZÉN LITOMYŠL
12. 2. pondělí	Masopust
23. 2. pátek	Obecní ples na Rychtě
1. 3. pátek	Plavání pro občany BAZÉN LITOMYŠL
24. 3. neděle	Desinka tančí na Skalce v Lubné

Všechny akce BUDOU UPŘESNĚNY na plakátcích

V jednání je také BRUSLENÍ
na zimním stadiónu
v Litomyšli, termín
bude upřesněn.

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Své významné životní jubileum oslavili naši spoluobčané:

- 65 František Tošovský
Jaroslava Stráníková
- 75 Eliška Kratochvílová
- 80 Anna Krejsová
- 85 Oldřich Famfulík

Všem blahopřejeme a do dalších let přejeme hodně zdraví.

